

VERSLAG

Terugkoppeling Zesde Bijeenkomst Klankbordgroep Directe Buren PvJ DH 9 maart 2026

Datum: maandag 9 maart 2026 19:00 – 20:30 uur

Locatie: Bibliotheek, PvJ Den Haag

Opgesteld door: Programmamanagement

Verzoek: ter kennisname

Introductie

Op 9 maart 2026 vond de zesde bijeenkomst plaats van de klankbordgroep met directe burens van het Paleis van Justitie. De bijeenkomst stond in het teken van de voorbereidende werkzaamheden die in 2027 verricht worden om te kunnen beginnen aan het hoofdproject in 2028. Deze fase met voorbereidende werkzaamheden wordt ook wel 'fase V' genoemd. De bijeenkomst was opgedeeld in twee delen. Eerst gaf het Rijksvastgoedbedrijf een toelichting op de voorbereidende werkzaamheden. Daarna begeleidde ABT een zogenaamde 'auralisatie' waarbij achtergrondgeluiden en bouwgeluiden worden gesimuleerd, zodat er een beleving ontstaat van het geluid tijdens de bouwwerkzaamheden in fase V.

Naar aanleiding van de eerdere gesprekken in de klankbordgroep is er in de vorige stuurgroep van 10 november 2025 besloten om Kritische Succesfactor 5 (KSF 5) aan te passen naar:

*'Minimale en voorspelbare verstoring van het primaire proces op de plekken waar recht gesproken wordt, **minimale en voorspelbare overlast voor omwonenden** en aanvaardbare en voorspelbare overlast in de kantoren en overige ruimten. Dit alles passend bij een grootschalige renovatie waarbij het gebouw in gebruik blijft en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn.'*

Deze KSF is het uitgangspunt voor het programma en vraagt om zorgvuldig onderzoek naar overlast voor omwonenden en gebruikers. De auralisatie van vandaag is hier onderdeel van.

De omwonenden zouden graag de presentatie van deze klankbordgroep willen ontvangen in PDF. Toegezegd wordt dat de presentatie bij het verslag op de projectwebsite van het RVB wordt geplaatst, met daarbij de opmerking dat de filmpjes van de auralisatie qua grootte niet kunnen worden gedeeld. Daarnaast geeft een van de omwonenden aan waardering te hebben voor feit dat het, ondanks de technische obstakels, is gelukt om de verlichting in gebouwdeel III 's nachts uit te schakelen. Dit vermindert de lichthinder voor de omwonenden, met name de bewoners van het appartementengebouw op de hoek van de Juliana van Stolberglaan.

Stand van zaken voorbereidende werkzaamheden, fase V

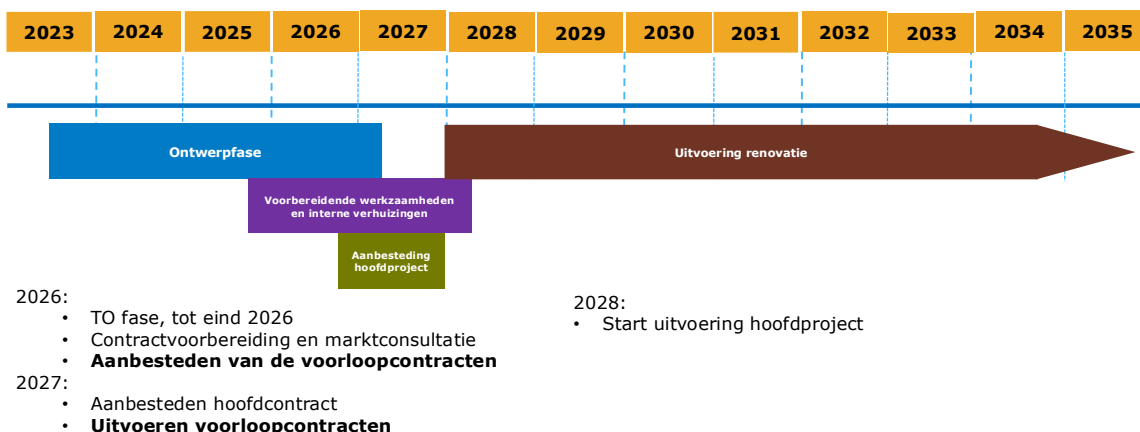
In een toelichting van het Rijksvastgoedbedrijf op fase V worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat zijn de voorbereidende werkzaamheden?
- Wanneer gaan de werkzaamheden plaatsvinden?
- Hoe wordt het minimaliseren van de bouwoverlast meegenomen in de aanbesteding?
- Wat merken de omwonenden van deze werkzaamheden?

De voorbereidende werkzaamheden zijn nodig om het hoofdproject te kunnen beginnen, om dit te begrijpen wordt eerst de (voorlopige) totaalplanning toegelicht en daarna de planning van fase V.

Totaaloverzicht project (voorlopige) planning

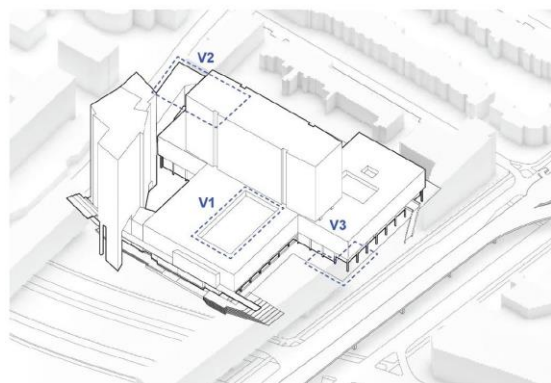

5

Dit jaar, in 2026, loopt de aanbesteding van de voorloopcontracten. Dit betekent dat het Rijksvastgoedbedrijf in gesprek gaat met aannemers om een geschikte partij te vinden voor het uitvoeren van de werkzaamheden. De voorbereidende werkzaamheden worden in 2027 uitgevoerd. Voor het hoofdcontract loopt de aanbesteding in 2027 en beginnen de werkzaamheden in 2028.

Als we inzoomen op fase V, wordt deze fase opgedeeld in drie delen met drie verschillende werkpakketten:

- V1 Het realiseren van drie tijdelijke zittingszalen in de patio aan de voorkant van het gebouw.
- V2: Het demonteren/slopen van een deel van het lage gebouw aan de Theresiastraat en het maken van een tijdelijke hellingbaan om het parkeerterrein van PvJ toegankelijk te maken voor bouwverkeer.
- V3: Het maken van een definitieve hellingbaan aan de Juliana van Stolberglaan.

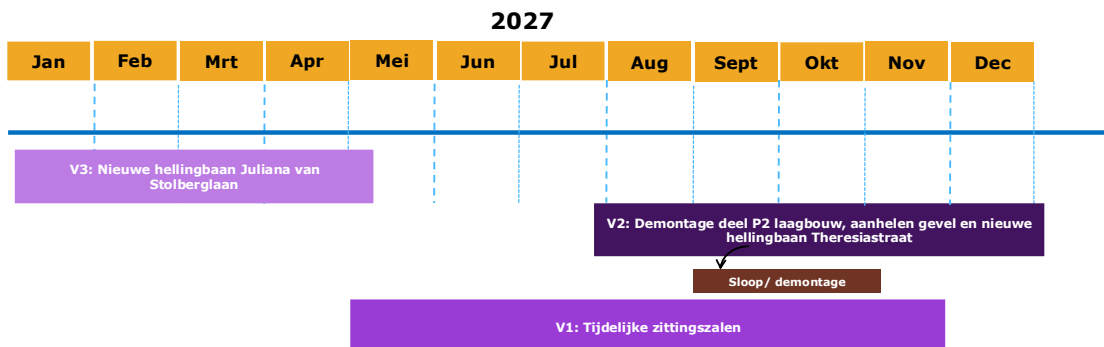

De nummering van deze werkpakketten correspondeert met het gebouwdeel waar de werkzaamheden plaatsvinden. De nummers refereren dus niet aan de volgorde van uitvoering, die is namelijk anders. Hieronder is de indicatieve planning weergegeven voor fase V.

VERSLAG

Uitvoering voorloopwerkzaamheden (indicatief)

Inzoomen op V2: demontage/sloop van deel van P2 laag aan Theresiastraat

Een onderdeel van V2 is de demontage van een deel van P2 laag, dit is een deel van het gebouw aan de Theresiastraat, zodat hier een hellingbaan gerealiseerd kan worden die ook als toegang tot de bouwplaats gebruikt kan worden. Een eerder verzoek van o.a. de naastgelegen horecagelegenheden was om deze werkzaamheden zoveel mogelijk in de winter plaats te laten vinden, buiten het terrasseizoen. Voor de planning komt het het best uit om de werkzaamheden juist in het voorjaar/zomer plaats te laten vinden, maar ze zijn nu opgeschoven naar september 2027, zodat men in de zomer nog op het terras en in de tuin kan zitten. De omwonenden hebben gevraagd of het mogelijk is om nog een maand later te beginnen met V2, in oktober. Op basis van de huidige inzichten is dit niet mogelijk, omdat het al zoveel mogelijk naar achter is geschoven en de hoofdplanning dan vertraging oploopt. Op het moment dat er een aannemer is aangetrokken wordt dit verder uitgewerkt en gekeken wat er mogelijk is.

Voor de demontagewerkzaamheden (V2) moet de naastgelegen steeg ook enkele maanden afgesloten worden doordat dit binnen de bouwveiligheidszone valt. Hierover zal parallel het gesprek worden gevoerd met de eigenaar en gebruikers van deze steeg. Op het parkeerterrein van PvJ zal de aannemer voor V2 een bouwterrein inrichten, wat naar verwachting voornamelijk uit containers en mogelijk een keet zal bestaan. Er is op dit moment nog geen aannemer, dus er kan nog geen zekerheid over worden gegeven. De aanwezige burens geven aan behoefte te hebben aan een gedetailleerdere tekening van de bouwplaats inrichting. Zodra er aannemers aan boord zijn, zullen zij ook met de omwonenden in gesprek gaan en informatie delen over o.a. de specifieke inrichting van de bouwplaats.

Eisen meegeven aan aannemers

Voor het selecteren van aannemers om de werkzaamheden uit te voeren, moet de rijksoverheid bij grote opdrachten een aanbestedingsprocedure doorlopen. V1 (tijdelijke zittingszalen) is een groter werkpakket en zal via een nationale aanbesteding aanbesteed worden. V2 en V3 (hellingbanen) zijn kleinere werkpakketten en kunnen bij een raamcontractant van het RVB in opdracht gegeven worden. Een raamcontractant is een vaste aannemer waarmee het RVB een samenwerkingsovereenkomst heeft en die wordt ingeschakeld als een opdracht binnen de kaders van de raamovereenkomst valt.

In beide gevallen zullen er eisen aan de aannemers worden meegegeven over hoe de werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat er zo min mogelijk bouwoverlast mag

VERSLAG

worden veroorzaakt voor de omgeving en het primair proces van de rechtspraak. De eisen die worden gesteld aan de aannemer bestaan o.a. uit:

- > Voldoen aan wet- en regelgeving en/of beleidsregels, o.a. ten aanzien van geluid- en werktijden
- > Eisen dat de aannemer zich maximaal inzet overlast te beperken
- > Aansluiting bij Bewuste bouwers (meer info op hun website <https://bewustebouwers.nl/>)
- > Uitgangspunt geëlektrificeerde bouwplaats, minimaal gebruik van diesel materieel
- > Plan van aanpak waarin minimaliseren van overlast wordt uitgewerkt
- > Het gesprek aangaan met de directe burens / KBG over de werkzaamheden

Daarnaast vindt toezicht plaats op twee manieren:

- > Directievoering & toezicht in opdracht van RVB
- > Toezicht door Bewuste Bouwers, onder andere door inzet van 'mystery guests'

Als een aannemer niet aan de minimeisen uit de aanbesteding kan voldoen dan wordt het gezien als een ongediende inschrijving.

Vragen over vergunningen

Een van de aanwezigen geeft aan de vergunningsaanvraag niet in te kunnen zien. Dit komt doordat de gemeente informatie over bepaalde functies, zoals gerechtsgebouwen, politiebureaus etc. standaard afschermt. In oktober 2025 is er een aanvraag gedaan voor een omgevingsvergunning voor het hoofdproject. Hier was het kappen van bomen in eerste instantie ook een onderdeel van, maar die aanvraag is eruit gehaald op verzoek van de gemeente omdat die op een andere manier aangevraagd moet worden. Er zullen de komende jaren, om de bouw mogelijk te maken, gefaseerd een aantal kapvergunningen worden aangevraagd. Mochten er vragen zijn over de vergunningsaanvragen dan kunnen deze naar de omgevingsmanager gestuurd worden. Daarnaast wordt er voor het hoofdproject een procedure met de gemeente gevolgd voor het aanvragen van een maatwerkvoorschrift, waar strenge maatregelen en eisen aan verbonden zijn over het minimaliseren van overlast.

Auralisatie

Om een beter beeld te geven van de geluiden die bij de voorziene werkzaamheden in fase V horen en de maatregelen die worden genomen om deze geluiden te verminderen, is er een auralisatie voorbereid. Hierbij worden de geluidsniveaus gesimuleerd en een gegenereerd beeld getoond.

Er zijn opnamen (beeld en geluid) op verschillende plekken in de buurt van het Paleis van Justitie gemaakt om het bestaande achtergrondgeluid te meten. Deze worden eerst gedeeld om een beeld te geven van de bestaande situatie. De opnamen zijn op een dinsdagmiddag tussen 16:00 en 17:00 gemaakt, maar er zijn ook op andere momenten metingen gedaan waarbij de resultaten slechts enkele dB lager of hoger lagen. In de auralisatie is ook de bestaande omgeving meegenomen met de mogelijke effecten hiervan.

Het gemiddelde geluidsniveau van de geluidsmeting van twee minuten in de omgeving zijn:

- Adelheidsstraat	60-62 dB
- Juliana van Stolberglaan	63 dB
- Prins Clauslaan	69 dB
- Theresiastraat	64 dB
- Binnenplaats	50 dB

De omwonenden gaven aan dat ze het geluid dat in de bibliotheek te horen kregen wel anders over vonden komen dan hoe ze het buiten ervaren, dit kan ook door de situatie en gewenning komen. De ABT-adviseur nodigt de mensen uit om ook zelf eens een rondje buiten te gaan lopen om het geluid bewust te ervaren, eventueel met een dB meter op de telefoon erbij. Een dergelijke app op de telefoon is gratis te downloaden en geeft een indicatie van het aantal dB.

VERSLAG

De werkzaamheden van V1 vinden aan de voorkant van het gebouw plaats, waardoor het bouwgeluid wegvalt in het omgevingsgeluid. Het wegvallen van het geluid in het omgevingsgeluid geldt ook voor de werkzaamheden van V3, die plaatsvinden aan de zijde van de Juliana van Stolberglaan. Echter kan er bij de werkzaamheden van V2 wel bouwgeluid ervaren worden. Dit zal in de directe omgeving gaan om een niveau van 65 tot 70 dB op de gevels van de omliggende gebouwen. Voor deze werkzaamheden is ook een auralisatie gemaakt waarbij eerst de traditionele/conventionele manier van bouwen ten gehore is gebracht. Vervolgens zijn er maatregelen en afschermingen geïntroduceerd die het geluid telkens met een stapje verminderen, zoals stillere technieken, elektrisch materieel en schermen. Deze afschermingen en maatregelen zullen ook geëist worden om door de aannemer gebruikt te worden. En tot slot is ook geauraliseerd wat je hier dan binnenshuis, met een standaardgevel, nog van merkt.

Na de auralisatie wordt het gesprek gevoerd en worden vragen gesteld.

- Vraag: Zijn de dB's die op de slides staan per situatie dan een gemiddelde? Of het maximale wat er die dag kan zijn?
 - o Antwoord: De limieten voor de geluidsoverlast zijn gemiddelden van een werkdag. Er zullen gedurende de dag ook momenten zijn met meer en minder geluid. En er is ook een wettelijk maximum dat niet mag worden overschreden.
- Vraag: met hoeveel uur per dag houden jullie rekening dat er het harde bouwgeluid te horen is?
 - o Antwoord: Het zal gaan over ongeveer vier uur per dag dat er geluid wordt gemaakt. Er zal een continue meting over meerdere weken worden gedaan om het achtergrondgeluid vast te stellen en gedurende de bouw wordt er ook op meerdere punten gemeten. Deze metingen worden gecontroleerd door de gemeente.
- Vraag: Hoe verhoudt dit geluid van de V fase zich ten opzichte van de rest van het project in de hoofdfases?
 - o Antwoord: De voorloophase is op dit moment uitgewerkt en laten horen. De andere fases worden nog uitgewerkt en worden in een volgende klankbordgroep toegelicht. Wat hier voor nu al over gezegd kan worden is dat er een lastige hoek bij zit bij het appartementencomplex aan de Juliana van Stolberglaan waarbij er werkzaamheden dichtbij huizen plaats zullen vinden.

Het is van belang om een balans te vinden in geluidsoverlast binnen en buiten kantoortijden, waarbij ook een groot deel van de werkzaamheden binnen het gebouw plaats zal vinden. We zullen met elkaar af moeten stemmen en ook samen het proces moeten evalueren. Zowel voor de omgeving als voor de medewerkers is het van belang om het geluid zo laag mogelijk te houden en aan KSF 5 te voldoen.

Tot slot wordt door een van de omwonenden de vraag gesteld of er, naast het wettelijke kader waarbinnen we moeten blijven, nogmaals wordt overwogen of de noodzaak van de ingrepen wel in verhouding staat met overlast die het oplevert voor omwonenden gedurende de lange doorlooptijd van het hoofdproject (fase A, B, C). Er wordt toegezegd dat dit in de stuurgroep zal worden besproken: nu we middels het akoestisch onderzoek gedetailleerder inzicht krijgen in welke werkzaamheden tot de meeste overlast leiden, zullen we in de Stuurgroep ook stilstaan of de geluidsoverlast van de betreffende werkzaamheden proportioneel is ten opzichte van het resultaat van die betreffende werkzaamheden/ingrepen.

Op 24 maart is een stuurgroep vergadering gepland waar een besluit wordt genomen over het aanbesteden van de voorloophase. In de tweede helft van dit jaar zal er weer een klankbordgroep zijn. De burens vragen of het mogelijk is om ook een keer een rondleiding te krijgen en een toelichting op de plannen in en om het PvJ. Dit is een goed idee en kan wellicht gecombineerd worden met de volgende klankbordgroep-bijeenkomst.

VERSLAG

Aanwezige klankbordgroepleden:

10 omwonenden uit de Adelheidstraat

Aanwezig vanuit programma

Programmamanager Vernieuwbouw Paleis van Justitie

Teamvoorzitter Facilitair Rechtbank Den Haag

Bestuurslid Rechtbank Den Haag

Omgevingsmanager RVB/programma Vernieuwbouw PvJ

Contract- en projectmanager RVB

Adviseur fasering en constructie, ABT onderdeel van Consortium PvJ

Adviseur bouwfysica en akoestiek, ABT onderdeel van Consortium PvJ

Adviseur bouwfysica en akoestiek, ABT onderdeel van Consortium PvJ

Programmasecretaris Vernieuwbouw Paleis van Justitie